

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA CATALAN ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 13003/04)

HOTĂRÂRE

Strasbourg

9 ianuarie 2018

DEFINITIVĂ

09.04.2018

Hotărârea a devenit definitivă în temeiul art. 44 § 2 din Convenție. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Catalan împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Ganna Yudkivska, *președinte*,
Vincent A. De Gaetano,
Faris Vehabović,
Egidijus Kūris,
Iulia Motoc,
Georges Ravarani,
Marko Bošnjak, *judcători*,

și Marialena Tsirli, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu la 5 decembrie 2017,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 13003/04 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Gabriel Catalan („reclamantul”), a sesizat Curtea la 29 decembrie 2003, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamantul a fost reprezentat de E. Crângariu, avocată în București. Guvernul României („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna C. Brumar, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Printr-o decizie din 12 martie 2013, Curtea a comunicat Guvernului capătul de cerere referitor la pretinsa încălcare a art. 10 din Convenție și a declarat cererea inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere.

4. Guvernul a contestat examinarea cererii de către un comitet. După examinarea acestei obiecții, Curtea a admis-o.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în 1970 și locuiește în București.

A. Sancțiunile disciplinare aplicate reclamantului

6. La 1 septembrie 2000, reclamantul a fost angajat pe postul de consilier în Direcția Cercetare-Arhivă din cadrul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității („C.N.S.A.S.”), fosta poliție politică din timpul regimului comunist. La 15 septembrie 2000, a semnat un angajament de confidențialitate, având următorul cuprins:

„1. Toate informațiile pe care le obține angajatul, potrivit prezentului angajament de confidențialitate, ca efect al executării contractului individual de muncă intervenit între părți, sunt strict confidențiale.

2. Sunt confidențiale următoarele informații, date și documente de care angajatul a luat cunoștință direct sau incidental:

- a) documentele și informațiile conținute în dosarele ce fac obiectul activității de cercetare;
- b) structura băncii de date de care dispune C.N.S.A.S.;
- c) proiectele și programele de lucru;
- d) drepturile salariale individuale.

3. Angajatul poate dezvălui informații sau date, ori poate pune la dispoziție documente din domeniile menționate la pct. 2 numai persoanelor îndreptățite sau acelor persoane pentru care primește aprobare, în scris, de la membrii Colegiului Consiliului.

4. Angajatul se obligă ca din momentul încetării calității sale de angajat al C.N.S.A.S. să păstreze confidențialitatea asupra tuturor aspectelor legate de activitatea acestui organism, conform art. 20* din Regulamentul de organizare și funcționare a C.N.S.A.S., publicat în M.O. 244/02.06.2000.”

7. În februarie 2001, reclamantul a candidat la concursul intern organizat de C.N.S.A.S. pentru ocuparea a trei posturi, inclusiv cel de director Direcția Cercetare-Arhivă. Interviuul a avut loc la 20 februarie 2001, în fața Colegiului C.N.S.A.S.

Din procesul-verbal întocmit cu această ocazie rezultă următoarele. Pe parcursul interviului, reclamantul a avut atitudini ireverențioase. Nu a dat nicio indicație clară privind postul pentru care a candidat. La întrebările de ordin profesional puse cu privire la relațiile sale cu ceilalți angajați ai C.N.S.A.S., reclamantul a refuzat să răspundă invocând diverse pretexte. De asemenea, l-a acuzat pe președintele Colegiului că a dat dovadă de re-credință prin faptul că a omis să răspundă la o cerere formulată de o organizație neguvernamentală pentru a verifica dacă șefii Bisericii Ortodoxe Române au fost sau nu colaboratori ai Securității. Membrii Colegiului au considerat că reclamantul a depășit limitele de curtoazie și au pus capăt interviului. L-au descalificat pe reclamant din concurs.

8. Reclamantul a depus contestație la această decizie la C.N.S.A.S. Un nou interviu a avut loc la 22 februarie 2001. Reclamantul a fost informat că atitudinile sale ireverențioase față de superiorii săi ierarhici și susceptibilitatea sa în relațiile cu ceilalți angajați ai C.N.S.A.S. erau

incompatibile cu o relație de muncă normală și prejudiciau buna funcționare a instituției. Reclamantul a reproșat Colegiului dorința de a-l reduce la tăcere cu privire la presupusa colaborare a șefilor Bisericii Ortodoxe Române cu Securitatea. Reclamantul a fost sancționat cu „avertisment” pentru „atitudini ireverențioase în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.

9. La 6 martie 2001, reclamantul a primit o nouă sancțiune disciplinară, constând în diminuarea drepturilor salariale cu 10 % pentru o perioadă de 3 luni, pentru absențe nemotivate de la serviciu.

10. La 22 martie 2001, cotidianul național „de senzație” *Libertatea* a publicat, sub semnătura fratelui reclamantului, un articol cu titlul „În tinerețe, Patriarhul Teoctist ar fi fost homosexual” („articolul în litigiu”). Pe prima pagină apărea titlul „Arhiva fostei Securități îl acuză pe liderul Bisericii Ortodoxe de practici contra firii și de colaboraționism cu fosta poliție politică”. Articolul a reprodus, printre altele, în facsimil, extrase din două documente nepublicate din 1949 și 1957, provenite din arhiva Securității. În articol se preciza că acele documente au fost puse la dispoziția ziarului de către reclamant, în calitatea sa de istoric. Primul document era o notă internă în care se afirma că T. a fost legionar (membru al *Legiunii*, o mișcare fascistă antisemită activă între cele două războaie mondiale), că a participat la distrugerea unei sinagogi și că a practicat homosexualitatea. A doua notă era o transcriere a unui interviu între un ofițer de Securitate și un informator, care a raportat că T. era homosexual.

11. Potrivit acestui articol, ziarul l-a contactat pe reclamant, iar acesta a precizat că obținuse aceste documente în mod legal, studiind arhivele Serviciului Român de Informații („S.R.I.”). Potrivit acestui articol, reclamantul a declarat următoarele:

„În cazul [lui T.], Securitatea s-a folosit de informațiile pe care le avea despre înclinațiile sale homosexuale, trecutul legionar și dorința sa de carierism pentru a-l utiliza după bunul plac.”

12. În dimineața zilei de 22 martie 2001, C.N.S.A.S. a emis un comunicat de presă în care preciza că se delimitează de acțiunea personală a reclamantului și că acesta și-a încălcat statutul de funcționar public, implicând indirect numele instituției în această acțiune. În comunicat se preciza că reclamantul s-a bazat pe informații obținute anterior înființării instituției și că C.N.S.A.S. a demarat acțiunea de verificare a înalților ierarhi. S-a mai precizat că operațiunea este în derulare și orice luare de poziție este prematură până la anunțarea deciziei finale a C.N.S.A.S.

13. În aceeași zi, reclamantul a fost invitat de superiorii săi să dea explicații privind împrejurările publicării articolului în litigiu. I s-a solicitat să precizeze în ce calitate a făcut respectivele declarații din presă și modul în care a avut acces la informațiile publicate, precum și dacă aprecia că și-a încălcat obligațiile ce îi reveneau prin lege.

14. Reclamantul a refuzat să răspundă la aceste întrebări și a solicitat clarificări cu privire la acuzațiile aduse împotriva sa și la cadrul legal pentru

audierea respectivă. În aceeași zi, a fost chemat în fața Colegiului C.N.S.A.S., întrunit în comisie de disciplină.

15. Reclamantul a solicitat membrilor comisiei de disciplină clarificări cu privire la faptele imputate și la cadrul legal al procedurii. Comisia de disciplină l-a informat că motivul chemării sale era publicarea articolului în litigiu. Președintele Colegiului C.N.S.A.S. a precizat că instituția a demarat o acțiune de verificare a trecutului șefilor cultelor religioase și că, în acest context, luarea de poziție a reclamantului în presă cu privire la presupusa colaborare a lui T. a cauzat un prejudiciu grav imaginii C.N.S.A.S., întrucât publicul putea să creadă că aceasta era poziția oficială a instituției. Reclamantul a precizat că nu s-a exprimat în calitate sa de funcționar public și că nu i se putea imputa eventuala percepție de către public a acestei calități. Comisia de disciplină l-a informat apoi că faptele care i se imputau erau, în primul rând, contrare dispozițiilor art. 45 lit. g) din Regulamentul de organizare și funcționare a C.N.S.A.S., care sancționează acele „manifestări care aduc atingere prestigiului autorității sau instituției”, fapt pe care reclamantul l-a contestat. Reclamantului i s-a comunicat, de asemenea, că dezvăluirea anumitor documente ar putea atrage răspunderea sa penală și că ar fi trebuit să predea acele documente angajatorului său, nu presei.

16. Comisia a insistat ca reclamantul să răspundă pe loc la întrebările susmenționate (supra, pct. 13). Reclamantul a refuzat, susținând că nu se respectase procedura, iar președintele Colegiului C.N.S.A.S. a încheiat interviul.

17. La 23 martie 2001, reclamantul a solicitat timp suplimentar pentru a răspunde la întrebări; a precizat că nu a avut timpul necesar să răspundă și că trebuia să facă cercetări în acest scop. În aceeași zi, comisia de disciplină a decis, cu majoritate și în absența reclamantului, destituirea sa din funcție pentru manifestări care aduc atingere prestigiului și autorității C.N.S.A.S.

18. La 26 martie 2001, președintele Colegiului C.N.S.A.S. a semnat ordinul de concediere a reclamantului, care a intrat în vigoare în aceeași zi. În ordin se făcea trimitere, printre altele, la procesul-verbal din 23 martie 2001, în care reclamantul a solicitat amânarea predării notei explicative către comisia de disciplină, precum și la referatul C.N.S.A.S. din 26 martie 2001, din care reieșea refuzul reclamantului de a prezenta nota explicativă. În ordin se precizau, ca bază legală, articolele aplicabile din Regulamentul de organizare și funcționare a C.N.S.A.S., Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici („Legea nr. 188/1999”) și Legea nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică („Legea nr. 187/1999”).

19. Articolul în litigiu și concedierea reclamantului au fost intens mediatizate.

B. Plângerea împotriva ordinului de concediere

20. Printr-o plângere depusă la Curtea de Apel București, reclamantul a contestat ordinul de concediere din 26 martie 2001 și a solicitat anularea acestuia, repunerea sa în funcție și plata unor despăgubiri. Acesta a susținut că procedura disciplinară a fost sumară și în parte secretă, precum și că nu s-au arătat faptele concrete care i se imputau. Invocând, printre altele, art. 9 și 10 din Convenție, acesta a susținut că destituirea sa din funcție a încălcat libertatea de opinie și libertatea sa academică, precizând că articolul nu menționase angajarea sa la C.N.S.A.S. și că se exprimase în calitate de istoric despre documente pe care pretindea că le-a obținut în mod legal din arhivele S.R.I. înainte de angajarea sa la C.N.S.A.S.

21. Deși a recunoscut că reclamantul a avut acces la documentele menționate în articolul în litigiu înainte de angajarea sa, C.N.S.A.S. s-a referit la interesul mediatic ridicat față de verificarea trecutului înalților ierarhi, ceea ce, în opinia sa, ar fi trebuit să impună reclamantului să dea dovadă de rezervă. Considera că opinia publică ar fi putut să perceapă declarațiile acestuia din urmă ca provenind de la organele C.N.S.A.S., iar comunicatul său de presă nu a putut să repare pretinsa încălcare a imaginii sale provocată astfel.

22. Curtea de Apel București a respins acțiunea reclamantului printr-o decizie din 12 noiembrie 2001, având următorul cuprins în părțile relevante în prezenta cauză:

„Prin comportamentul și declarațiile sale, reclamantul a încălcat dispozițiile legale și regulamentul de organizare și funcționare al angajatorului, motiv pentru care a fost destituit din funcție.

Pârâtul a respectat pe deplin procedura disciplinară de destituire din funcție prevăzută în Legea nr. 188/1999 procedând la efectuarea unei cercetări interne preliminare.

Afirmațiile [...] potrivit cărora C.N.S.A.S. a adus atingere libertății de opinie [a reclamantului] nu sunt justificate deoarece, în calitate de angajat al C.N.S.A.S., acesta ar fi trebuit să respecte obligațiile care decurg din statutul de funcționar public și să își cenzureze afirmațiile publice care, în plus, nu se întemeiau pe niciun element faptic [...].”

23. Reclamantul a formulat recurs împotriva acestei decizii. A susținut, în special, că a fost destituit din funcție ca represalii pentru exprimarea, în public, a opiniilor sale privind trecutul lui T. A susținut că obligația sa de confidențialitate se limita la informațiile obținute ca urmare a contractului său de muncă cu C.N.S.A.S. și a adăugat că s-a exprimat, în articolul în litigiu, în calitate sa de istoric și că a comunicat informații obținute înainte de angajarea sa. În plus, a susținut că publicul avea interes să cunoască informațiile publicate.

24. C.N.S.A.S. a răspuns că destituirea din funcție a reclamantului a fost motivată de nerespectarea obligației de rezervă de care orice angajat trebuia să dea dovadă și a concluzionat că opiniile reclamantului exprimate în articolul în litigiu ar fi putut lăsa impresia că reclamantul comunica informații

la care a avut acces la locul său de muncă. Potrivit C.N.S.A.S., aceste opinii au avut un efect negativ asupra imaginii și prestigiului instituției. Tot potrivit C.N.S.A.S., reclamantul nu respectase obligația de rezervă impusă funcționarilor publici, care, în opinia sa, trebuia respectată chiar și în afara programului de lucru.

25. Prin decizia definitivă din 27 iunie 2003, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul acestuia. Potrivit instanței, nu erau justificate argumentele reclamantului întemeiate pe neregulile procedurii de destituire din funcție. Cu privire la fond, aceasta s-a exprimat după cum urmează:

„Pretenția întemeiată pe pretinsa lipsă de motivare a deciziei nu poate fi admisă deoarece curtea de apel a răspuns la întrebarea principală în cauză, și anume dacă destituirea din funcție a fost precedată de o cercetare internă și dacă decizia a fost legală.

Întrucât reclamantul nu a demonstrat în mod clar un abuz din partea angajatorului său sau nevinovăția sa, recursul este nefondat.”

C. Proceduri ulterioare

26. Între timp, ulterior destituirii sale, reclamantul a intrat în sistemul național de învățământ în septembrie 2001 într-un post de profesor. A depus la C.N.S.A.S. cerere pentru permis de acces la arhive în vederea continuării cercetărilor sale, dar i-a fost respinsă. A continuat să publice articole polemice despre trecutul înalților ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române și ai Bisericii Catolice.

27. Pe de altă parte, C.N.S.A.S. l-a informat pe reclamant că S.R.I. îi transferase, la 27 mai 2002, dosarul referitor la T. Acest dosar nu a fost publicat sub nicio formă până la abrogarea, în 2008, a Legii nr. 187/1999 și înlocuirea acesteia cu o ordonanță de urgență a Guvernului prin care se restricționa accesul publicului la informațiile referitoare la trecutul șefilor cultelor religioase.

28. Pe de altă parte, litigiul dintre reclamant și directorul S.R.I., având ca obiect preținsele afirmații calomnioase formulate de acesta din urmă, ulterior publicării articolului în litigiu, în cadrul unei emisiuni difuzate de primul post național de televiziune, precum și cel dintre reclamant și societatea națională de televiziune, având ca obiect accesul la înregistrarea acestei emisiuni, sunt descrise în *Catalan împotriva României* [(dec.), nr. 43826/05 și 837/06, pct. 4-32, 7 februarie 2017].

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

29. Dispozițiile relevante în speță din Legea nr. 187/1999, în vigoare la momentul faptelor, aveau următorul conținut:

Preambul

„Puterea comunistă instaurată în România începând cu data de 6 martie 1945 a exercitat, în special prin organele securității statului, ca poliție politică, o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale.

Aceasta îndreptățește accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică, în condițiile prezentei legi.”

Art. 1

„(1) Orice cetățean român sau cetățean străin care după 1945 a avut cetățenie română are dreptul de acces la propriul dosar întocmit de organele securității [...]. Acest drept se exercită la cerere și constă în studierea nemijlocită a dosarului, eliberarea de copii de pe actele dosarului și de pe înscrisurile doveditoare despre cuprinsul dosarului.

(2) Totodată persoana, subiect al unui dosar din care rezultă că a fost urmărită de organele securității statului, are dreptul, la cerere, să afle identitatea agenților de securitate și a colaboratorilor, care au contribuit cu informații la completarea acestui dosar.

(3) De drepturile prevăzute la alin. (1) și (2) beneficiază soțul supraviețuitor și rudele până la gradul al doilea inclusiv ale persoanei decedate, în afară de cazul în care aceasta a dispus altfel.”

Art. 2

„(1) Pentru a asigura dreptul de acces la informațiile de interes public, orice cetățean român [...], precum și presa scrisă și audiovizuală, partidele politice, organizațiile neguvernamentale legal constituite [...] au dreptul de a fi informate [...] în legătură cu calitatea de agent sau de colaborator al organelor securității [...] a persoanelor care ocupă sau candidează pentru a fi alese ori numite în următoarele demnități sau funcții:

a) Președintele României;

b) deputat sau senator;

c) membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat, secretar general, secretar general adjunct din Guvern și din ministere, director în minister și asimilați ai acestor funcții;

[...]

ț) ierarhii și șefii cultelor religioase recunoscute de lege, până la nivel de preot inclusiv, precum și asimilații lor de la parohiile din țară și din străinătate;

[...].”

Art. 5

„(1) Prin poliție politică se înțelege toate acele structuri ale securității, create pentru instaurarea și menținerea puterii totalitar-comuniste, precum și pentru suprimarea sau îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(2) Este agent al organelor de securitate, ca poliție politică, în sensul prezentei legi, orice persoană care a îndeplinit calitatea de lucrător operativ, inclusiv acoperit, al organelor de securitate în perioada 1945-1989.

(3) Este colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică, în sensul prezentei legi, persoana care:

a) a fost retribuită sau recompensată în alt mod pentru activitatea desfășurată în această calitate;

b) a fost deținător de locuință conspirativă sau de casă de întâlnire;

c) a fost rezident al securității, în sensul prezentei legi;

d) orice altă persoană care a dat informații securității, prin care s-a adus atingere, nemijlocit sau prin alte organe, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

[...]

(4) Se consideră colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică, și persoana care a transmis sau a înlesnit transmiterea de informații, note, rapoarte sau alte acte, prin care se denunțau activitatea sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist, de natură să aducă atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

[...]

(6) Implicarea în activitatea de poliție politică a persoanelor prevăzute la art. 2 se stabilește pe baza datelor, probelor și indiciilor existente în dosarele care fac obiectul cercetării, precum și prin orice înscrisuri prezentate de orice persoană interesată în cazul lipsei, alterării sau descompletării dosarului.”

Art. 7

„(1) Pentru aplicarea prevederilor prezentei legi se înființează Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, ca poliție politică, cu sediul în municipiul București, denumit în continuare Consiliu.

(2) Consiliul este un organism autonom cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului. [...]”

Art. 8

„(1) Consiliul este condus de un colegiu compus din 11 membri.

(2) Membrii Colegiului Consiliului sunt numiți de Parlament, la propunerea grupurilor parlamentare, potrivit configurației politice a celor două Camere [...] pentru un mandat de 6 ani. Mandatul poate fi reînnoit o singură dată.”

Art. 13

„(1) Persoanele îndreptățite pot solicita Consiliului, în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1), în condițiile prezentei legi, următoarele:

a) consultarea dosarelor [...] întocmite până la data de 22 decembrie 1989 de organele de securitate;

b) eliberarea unor copii de pe înscrisurile aflate în aceste dosare ori alte materiale;

c) eliberarea unor adeverințe privind apartenența sau neapartenența, colaborarea ori necolaborarea cu organele de securitate.

[...]”

Art. 14

„(1) Conținutul adeverințelor eliberate potrivit art. 13 alin. (1) lit. c) poate fi contestat la Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la comunicare. [...]”

Art. 15

„(1) Dreptul de acces la informațiile de interes public prevăzute la art. 2 se exercită de către persoana fizică sau persoana juridică îndreptățită, printr-o cerere adresată Consiliului.

[...]

(4) Pe baza cererilor primite potrivit alin. (1) Consiliul verifică probele deținute, indiferent de forma lor, și înștiințează de îndată persoana, în vederea exercitării drepturilor prevăzute la art. 3.

(5) Calitatea de agent sau de colaborator al organelor de securitate se stabilește de către Consiliu prin probele aflate în evidențele organelor de securitate, coroborate cu probe cum ar fi: angajamentul scris și semnat de cel în cauză, rapoarte, sinteze informative, înscrisuri olografe și dovezi, indiferent de suportul pe care s-ar afla, din arhivele securității.

[...]

(7) După finalizarea verificărilor, care nu pot dura mai mult de 60 de zile de la data primirii cererii, Consiliul comunică în scris solicitantului dacă persoana cu privire la care s-a cerut verificarea a fost sau nu a fost agent ori colaborator al organelor securității, în sensul prezentei legi.”

Art. 16

(1) Împotriva comunicării eliberate potrivit art. 15 alin. (4) solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Colegiului Consiliului printr-o contestație [...].

Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată [...] la curtea de apel [...].

[...].”

30. În cazul săvârșirii de abateri disciplinare, funcționarilor C.N.S.A.S. li se poate aplica o sancțiune disciplinară. Competența disciplinară aparține Colegiului C.N.S.A.S., constituit în comisie de disciplină. Abaterile disciplinare sunt definite la art. 45 din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului, care le reia pe cele menționate în Legea nr. 188/1999, în forma în vigoare la momentul faptelor:

- „a) nerespectarea secretului profesional sau a confidențialității lucrărilor;
- b) intervențiile sau stăruințele pentru soluționarea unor cereri în afara cadrului legal;
- c) refuzul nejustificat de a îndeplini sarcinile și atribuțiile de serviciu;
- d) neglijența repetată în rezolvarea lucrărilor;
- e) întârzierea sistematică în efectuarea lucrărilor;
- f) absențe nemotivate de la serviciu;
- g) manifestări care aduc atingere prestigiului autorității sau instituției;
- h) exprimarea opiniei sau desfășurarea de activități cu caracter politic, în public;
- i) atitudini ireverențioase în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu;

j) încălcarea, sub orice formă, a dispozițiilor art. 19 din prezentul regulament [incompatibilități și interdicții privind funcționarii publici].”

31. Regulamentul de organizare și funcționare a C.N.S.A.S. prevede următoarele sancțiuni disciplinare: avertismentul, diminuarea drepturilor salariale cu 10–15 % pe o durată de 3–6 luni, retrogradarea pe o durată de 12 luni și destituirea din funcție.

32. În art. 26 alin. (1) din Legea nr. 188/1999 se prevede că dreptul la opinie al funcționarilor publici este garantat. În art. 41 se prevede că funcționarii publici sunt datori să își îndeplinească cu profesionalism, loialitate, corectitudine și în mod conștiincios îndatoririle de serviciu și să se abțină de la orice faptă care ar putea să aducă prejudicii autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea. În art. 45 din aceeași lege se prevede că funcționarii publici trebuie să păstreze confidențialitatea în legătura cu faptele, informațiile sau documentele de care iau cunoștință în exercitarea funcției.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 10 DIN CONVENȚIE

33. Reclamantul susține că destituirea sa din funcție din cauza opiniilor sale exprimate în articolul publicat la 22 martie 2001 (supra, pct. 10-11) a încălcat dreptul său la libertatea de exprimare, astfel cum este garantat de art. 10 din Convenție. Această dispoziție este redactată după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a transmite informații sau idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să impună societăților de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercitarea acestor libertăți, inclusiv obligații și responsabilități, poate fi supusă anumitor formalități, condiții, restricții sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru apărarea ordinii și pentru prevenirea criminalității, pentru protecția sănătății sau a moralității, pentru protejarea reputației sau a drepturilor altora, în scopul prevenirii divulgării informațiilor confidențiale sau pentru protecția autorității judiciare.”

A. Cu privire la admisibilitate

34. Guvernul invocă neepuizarea căilor de recurs interne, cu motivarea că reclamantul nu a făcut plângere la instanțele naționale cu privire la pretinsa încălcare a dreptului său la libertatea de exprimare.

35. Reclamantul susține că și-a întemeiat acțiunea în fața instanțelor naționale, printre altele, pe dispozițiile art. 10 din Convenție.

36. Curtea constată că reclamantul a invocat în mod explicit art. 10 din Convenție în cererea de chemare în judecată în fața Curții de Apel București (supra, pct. 20) și că, în recursul său la Curtea Supremă de Justiție, a susținut că a fost destituit din funcție ca represalii pentru opiniile sale privind trecutul lui T. (supra, pct. 23). Prin urmare, este necesar să respingă excepția ridicată de Guvern.

37. Constatând, în plus, că cererea nu este vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea o declară admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

38. Reclamantul susține că ingerința în exercitarea libertății sale de exprimare a fost lipsită de temei legal și nu a urmărit un scop legitim. Destituirea sa din funcție nu a urmărit protejarea autorității C.N.S.A.S., scopul său fiind în realitate acela de a-l proteja pe T. și de a evita aflarea adevărului istoric despre pretinsa colaborare a acestuia din urmă cu regimul comunist. În această privință, reclamantul susține că obținuse în mod legal documentele din care au fost reproduse extrase în articolul în litigiu înainte de angajarea sa în C.N.S.A.S. și, prin urmare, consideră că angajamentul de confidențialitate nu era aplicabil acestora.

39. Totodată, reclamantul contestă necesitatea ingerinței. Afirmă, printre altele, că informațiile publicate erau de mare interes pentru opinia publică și că acestea nu constituiau în niciun fel insulte sau calomnii la adresa lui T. Consideră că a exprimat judecăți de valoare bazate pe cercetări istorice amănunțite care, în opinia sa, au fost rezultatul unei munci academice de lungă durată.

40. În final, reclamantul consideră că sancțiunea care i-a fost aplicată era disproporționată, cu atât mai mult cu cât s-a exprimat fără a menționa statutul său de angajat al C.N.S.A.S. Susține că destituirea sa din funcție constituie o dovadă, coroborată în opinia sa de refuzul C.N.S.A.S. de a răspunde solicitărilor societății civile cu privire la dosarul lui T., a dorinței acestei instituții de a ascunde dezbaterile privind trecutul ierarhilor.

41. Guvernul precizează că ingerința în libertatea de exprimare a reclamantului a avut ca temei legal dispozițiile care sancționează acele „manifestări care aduc atingere prestigiului autorității sau instituției”, prevăzute în Legea privind Statutul funcționarilor publici și reiterate la art. 45 lit. g) din Regulamentul de organizare și funcționare a C.N.S.A.S. (supra, pct. 30).

42. În plus, Guvernul consideră că ingerința a urmărit scopurile legitime de protejare a drepturilor altora și de împiedicare a dezvăluirii de informații confidențiale. În consecință, acesta susține că demersul reclamantului a adus atingere credibilității și autorității funcționarilor publici și că, permițând publicarea unor extrase din documente provenite din arhivele S.R.I., reclamantul a încălcat angajamentul de confidențialitate semnat cu C.N.S.A.S.

43. În final, Guvernul susține că ingerința era totodată o măsură necesară într-o societate democratică. Având în vedere obligația de rezervă a funcționarilor publici, susține că reclamantul a încălcat această obligație făcând posibilă publicarea unor extrase din documente confidențiale și exprimând opinii pe care publicul le-ar fi putut interpreta cu ușurință ca reprezentând poziția oficială a C.N.S.A.S. În plus, Guvernul contestă faptul că demersul reclamantului ar fi contribuit la o dezbatere de interes general și că acesta din urmă ar fi exprimat judecăți de valoare. Guvernul consideră că reclamantul a proferat insulte la adresa șefului Bisericii Ortodoxe Române și că formularea acestor opinii, pe care le descrie ca acuzații grave, nu era justificată de niciun extras din documentele publicate. În opinia Guvernului, ordinul de concediere în litigiu se încadra astfel în marja de apreciere de care dispuneau autoritățile naționale.

2. Motivarea Curții

44. Curtea constată că părțile sunt de acord că destituirea reclamantului din funcția publică a constituit o ingerință în exercitarea de către reclamant a dreptului său la libertatea de exprimare, astfel cum este garantat de art. 10 § 1 din Convenție.

45. O astfel de ingerință implică încălcarea art. 10 din Convenție, cu excepția cazului în care aceasta este „prevăzută de lege”, urmărește unul sau mai multe scopuri legitime în raport cu § 2 și este necesară într-o societate democratică pentru atingerea acestora [*Pedersen și Baadsgaard împotriva Danemarcei* (MC), nr. 49017/99, pct. 67, CEDO 2004-XI; și *Ricci împotriva Italiei*, nr. 30210/06, pct. 43, 8 octombrie 2013].

a) Cu privire la chestiunea dacă ingerința a fost „prevăzută de lege”

46. Curtea reamintește că nivelul de precizie impus de legislația internă – care nu poate fi evitat în nicio situație – depinde în mare măsură de textul luat în considerare, de domeniul pe care acesta îl acoperă și de calitatea destinatarilor săi. Pe de altă parte, sarcina de a interpreta și de a aplica dreptul intern le revine în primul rând autorităților naționale (*Vogt împotriva Germaniei*, 26 septembrie 1995, pct. 48, seria A nr. 323). De asemenea, reamintește că o dispoziție legală nu intră în conflict cu cerința pe care o impune noțiunea „prevăzută de lege” doar pentru că se pretează la mai multe interpretări [*Heinisch împotriva Germaniei*, nr. 28274/08, pct. 48 *in fine*, CEDO 2011 (extrase)].

47. În prezenta cauză, Curtea constată că părțile nu sunt de acord cu privire la chestiunea dacă destituirea din funcție a reclamantului a avut o bază legală conformă cu cerințele Convenției. Cu toate acestea, constată că ordinul de concediere se baza, printre altele, pe art. 45 lit. g) din Regulamentul de organizare și funcționare a C.N.S.A.S., dispoziție care urmărea să mențină raporturile de loialitate și încredere dintre instituție și agenții săi (supra, pct. 15, 17 și 30). De asemenea, subliniază că în art. 41 din Legea nr. 188/1999 se prevede că funcționarii publici sunt datorți să își îndeplinească cu profesionalism, loialitate, corectitudine și în mod conștiincios îndatoririle de serviciu și să se abțină de la orice faptă care ar putea să aducă prejudicii autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea (supra, pct. 32).

48. În prezenta cauză, Curtea consideră că, având în vedere contextul intern și momentul publicării articolului în litigiu, era rezonabil ca reclamantul să se aștepte ca afirmațiile sale privind presupusa colaborare a lui T. cu Securitatea să aibă un impact negativ asupra imaginii angajatorului său și, prin urmare, ca acestea să intre sub incidența art. 45 lit. g) din Regulamentul de organizare și funcționare a C.N.S.A.S.

49. Prin urmare, Curtea consideră că ingerința în libertatea de exprimare a reclamantului era „prevăzută de lege”.

b) Cu privire la legitimitatea scopurilor urmărite

50. În continuare, Curtea ia notă de argumentele divergente ale părților cu privire la chestiunea dacă ingerința urmărea un scop legitim. Reclamantul consideră că ingerința suferită de el nu urmărea niciun scop legitim (supra, pct. 38), în timp ce Guvernul precizează că ingerința îndeplinea scopurile legitime de protejare a drepturilor altora și de împiedicare a dezvăluirii de informații confidențiale (supra, pct. 42).

51. Curtea amintește că, în cauza *Stoll împotriva Elveției* [(MC), nr. 69698/01, pct. 58-61, CEDO 2007-V, referitor la condamnarea reclamantului, de profesie ziarist, pentru publicarea de „dezbatere oficiale secrete” privind negocierile purtate în legătură cu despăgubirile datorate victimelor Holocaustului pentru activele abandonate în conturi bancare elvețiene], a precizat care este interpretarea care trebuie dată textului art. 10 § 2 din Convenție în ceea ce privește măsurile necesare „pentru împiedicarea dezvăluirii de informații confidențiale”. Astfel, aceasta a remarcat că textul în limba engleză se referea la măsurile necesare „*for preventing the disclosure of information received in confidence*” și, prin prisma Convenției de la Viena privind dreptul tratatelor din 1969 și având în vedere lipsa oricărei dispoziții contrare în lucrările pregătitoare, a precizat următoarele (ibidem, pct. 61):

„[...] este necesară adoptarea unei interpretări a sintagmei «împiedicarea dezvăluirii de informații confidențiale», care să includă informații confidențiale dezvăluite atât de către o persoană supusă obligației de confidențialitate, cât și de către o terță persoană, în special, precum în prezenta cauză, de către un jurnalist.”

52. În prezenta cauză, Curtea constată că părțile nu contestă faptul că reclamantul obținuse înainte de angajarea sa ca funcționar public la C.N.S.A.S. informațiile dezvăluite în articolul în litigiu, în special cele privind colaborarea, cu fosta poliție politică, a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române în funcție la momentul respectiv. Cu toate acestea, constată că, în conformitate cu Legea nr. 187/1999, C.N.S.A.S. era instituția care avea sarcina de a se pronunța în legătură cu statutul de colaborator al Securității cu privire la mai multe categorii de persoane care îndeplinesc funcții publice, inclusiv șefii cultelor religioase recunoscute de lege. Conform Legii nr. 187/1999, C.N.S.A.S. se pronunța cu privire la statutul de colaborator al unei persoane pe baza informațiilor conținute în dosarele întocmite de Securitate în timpul regimului comunist (supra, pct. 29).

53. Prin urmare, Curtea consideră că Guvernul a fost îndreptățit să invoce scopul legitim de împiedicare a „dezvăluirii de informații confidențiale” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Dammann împotriva Elveției*, nr. 77551/01, pct. 38, 25 aprilie 2006, cu privire la un reclamant, de profesie jurnalist, care a fost condamnat pentru „instigare la încălcarea secretului de serviciu” de către o asistentă administrativă din cadrul Parchetului, care i-a furnizat reclamantului informații privind condamnările anterioare ale unor terți).

54. În plus, Curtea constată că funcționarii publici sunt supuși, în temeiul statutului lor, unei obligații de loialitate. De altfel, Curtea de Apel București a hotărât că reclamantul nu și-a respectat obligația de rezervă care decurge din statutul său de funcționar public și că ar fi trebuit să dea dovadă de rezervă atunci când face afirmații în public (supra, pct. 22). Prin urmare, ar putea fi legitim ca autoritățile interne să sancționeze comportamentele care, în opinia lor, pot să aducă atingere autorității instituțiilor publice. De asemenea, în prezenta cauză, Curtea este de părere că ingerința poate fi considerată ca urmărind totodată un alt scop legitim prevăzut de art. 10 § 2 din Convenție, și anume protecția drepturilor altora – în acest caz C.N.S.A.S.

55. Curtea concluzionează că, în prezenta cauză, ingerința a urmărit scopurile legitime de a împiedica dezvăluirea de informații confidențiale și de a proteja drepturile altora.

c) Cu privire la necesitatea măsurii în litigiu „într-o societate democratică”

i. Principii generale

56. Curtea amintește că protecția conferită de art. 10 din Convenție se extinde la sfera profesională în general și la funcționari în special [*Vogt*, citată anterior, pct. 53; *Wille împotriva Liechtensteinului* (MC), nr. 28396/95, pct. 41, CEDO 1999-VII; și *Guja împotriva Moldovei* (MC), nr. 14277/04, pct. 70, CEDO 2008]. Astfel, aceasta nu uită faptul că angajații au o obligație de loialitate, rezervă și discreție față de angajatorul lor. Acest lucru este valabil în special pentru funcționarii publici, deoarece însăși natura funcției publice impune membrilor săi o obligație de loialitate și de rezervă (*Vogt*,

citată anterior, pct. 53; *Ahmed și alții împotriva Regatului Unit*, 2 septembrie 1998, pct. 55, *Culegere de hotărâri și decizii 1998-VI*; și *De Diego Nafría împotriva Spaniei*, nr. 46833/99, pct. 37, 14 martie 2002). Această obligație poate fi mai extinsă pentru funcționarii și agenții publici decât pentru angajații care lucrează în regim de drept privat. Natura și amploarea acestei obligații de loialitate într-o anumită cauză afectează punerea în balanță a drepturilor angajaților și a intereselor concurente ale angajatorului lor (*Heinisch*, citată anterior, pct. 64).

57. Curții îi revine sarcina, ținând seama de circumstanțele fiecărei cauze, să cerceteze dacă s-a respectat un just echilibru între dreptul fundamental al persoanei la libertatea de exprimare și interesul legitim al unui stat democratic de a veghea ca funcția publică să se conformeze scopurilor enunțate la art. 10 § 2 din Convenție. Cu toate acestea, din momentul în care este în joc dreptul la libertatea de exprimare a funcționarilor, acele „îndatoriri și responsabilități” menționate la art. 10 § 2, citat anterior, au un sens special care justifică acordarea unei anumite marje de apreciere autorităților statului pârât pentru a stabili proporționalitatea ingerinței în cauză în raport cu scopurile enunțate (*Vogt*, citată anterior, pct. 53; și *Ahmed și alții*, citată anterior, pct. 61).

58. Trebuie avut în vedere faptul că, deși relația de muncă nu implică o obligație de loialitate absolută față de angajator și nici o obligație de rezervă care implică supunerea lucrătorului față de interesele angajatorului, anumite manifestări ale dreptului la libertatea de exprimare, care ar putea fi legitime în alte contexte, nu mai sunt legitime în cadrul relației de muncă [*Palomo Sánchez și alții împotriva Spaniei* (MC), nr. 28955/06, 28957/06, 28959/06 și 28964/06, pct. 76, CEDO 2011].

ii. Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

59. Sarcina Curții, la aplicarea acestor principii în prezenta cauză, constă așadar în a stabili dacă motivele destituirii din funcție, confirmate de instanțele naționale, au fost relevante și suficiente și dacă sancțiunea aplicată a fost proporțională cu scopurile legitime urmărite.

α) Cu privire la existența unor motive relevante și suficiente

60. Curtea amintește că Curtea de Apel București a reținut, în decizia din 12 noiembrie 2001, că reclamantul nu și-a respectat obligația de rezervă care decurge din calitatea sa de funcționar public și că ar fi trebuit să dea dovadă de rezervă în afirmațiile sale publice (supra, pct. 22). Curtea Supremă de Justiție a confirmat acest raționament în decizia sa definitivă din 27 iunie 2003 (supra, pct. 25). Curtea își va baza examinarea pe aceste elemente, luând în considerare concluzia sa anterioară potrivit căreia ingerința suferită de reclamant în prezenta cauză a îndeplinit scopurile legitime de a împiedica dezvăluirea de informații confidențiale și de a proteja drepturile altora (supra, pct. 55).

– *Obligația de rezervă a funcționarilor și riscul dezvăluirii de informații confidențiale*

61. Curtea arată că jurisprudența sa relevantă în materie de publicare de informații confidențiale vizează mai degrabă jurnaliștii [a se vedea, în acest sens, *Stoll*, citată anterior, pct. 108-111; și *Dammann*, citată anterior, pct. 50-51; a se vedea, de asemenea, *Fressoz și Roire împotriva Franței* (MC), nr. 29183/95, pct. 53, CEDO 1999-I, privind publicarea de către reclamanti, de profesie jurnaliști, a unor documente ale administrației financiare care arătau salariul șefului unei mari firme franceze]. Curtea arată că, în aceste cauze, obligația de a respecta caracterul confidențial al informațiilor în discuție le revenea terților, nu jurnaliștilor care le-au făcut publice. Aceasta arată că reclamantul din prezenta cauză era funcționar public și că, în această calitate, avea un statut diferit de cel al unui jurnalist, căruia îi revine obligația de a comunica, în conformitate cu îndatoririle și responsabilitățile sale, informații și idei cu privire la toate chestiunile de interes general [*Bédat împotriva Elveției* (MC), nr. 56925/08, pct. 50, CEDO 2016, cu trimiterile citate acolo]. Aceasta amintește că funcția publică impune reprezentanților ei o obligație de loialitate și de rezervă și că anumite manifestări ale dreptului la libertatea de exprimare care ar putea fi legitime în alte contexte nu mai sunt legitime în contextul relației de muncă (a se vedea jurisprudența citată supra, pct. 56 și 58).

62. De asemenea, Curtea consideră că prezenta cauză ridică o problemă diferită de cele referitoare la denunțarea, de către salariați, a unor comportamente sau fapte ilicite constatate la locul de muncă, efectuate sub forma dezvăluirii de informații sau documente de care au luat cunoștință în exercitarea atribuțiilor lor (a se vedea, *a contrario*, *Guja*, citată anterior, pct. 72-78; a se vedea, de asemenea, *Matúz împotriva Ungariei*, nr. 73571/10, pct. 46-47, 21 octombrie 2014; și *Aurelian Oprea împotriva României*, nr. 12138/08, pct. 61-64 și 69, 19 ianuarie 2016). În această privință, aceasta constată că afirmațiile făcute de reclamant în articolul în litigiu nu au vizat în niciun fel activitatea C.N.S.A.S.

63. Mai degrabă, se pare că reclamantul a încercat să furnizeze publicului informații privind colaborarea șefilor cultelor religioase cu Securitatea, informații pe care le-a furnizat în calitatea sa de istoric (supra, pct. 39). Curtea consideră că destituirea din funcție a reclamantului trebuie examinată în acest context specific și, pentru a stabili dacă această măsură a fost necesară în prezenta cauză, va lua în considerare circumstanțele specifice ale cauzei, inclusiv, printre altele, interesele implicate, controlul exercitat de instanțele naționale și comportamentul reclamantului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Stoll*, citată anterior, pct. 112; pentru alte situații care implică exercitarea dreptului la libertatea de exprimare în contextul dreptului muncii, a se vedea, de asemenea, *Palomo Sánchez și alții*, supra, pct. 70; *Rubins împotriva Letoniei*, nr. 79040/12, pct. 82, 13 ianuarie 2015; și *Langner împotriva Germaniei*, nr. 14464/11, pct. 45, 17 septembrie 2015).

64. În primul rând, Curtea observă că, potrivit reclamantului, informațiile publicate erau de mare interes pentru opinia publică (supra, pct. 39), în timp ce, potrivit Guvernului, acțiunea reclamantului nu a contribuit la o dezbatere de interes general (supra, pct. 43).

65. Curtea observă, de asemenea, că ordinul de concediere în litigiu se baza pe poziția luată de reclamant în presă pe tema colaborării înalților ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române cu Securitatea, aspect pe care angajatorul reclamantului îl avea în curs de examinare și față de care nu comunicase încă o poziție oficială (supra, pct. 15 și 17). Acesta reamintește că a constatat deja, în legătură cu România, că adoptarea legislației pentru a dezvălui numele foștilor colaboratori ai Securității era de interes major pentru societatea românească în ansamblu și că eventuala colaborare a politicienilor cu Securitatea era o problemă socială și morală foarte sensibilă (*Petrina împotriva României*, nr. 78060/01, pct. 43, 14 octombrie 2008). Consideră că același lucru este valabil și pentru colaborarea înalților ierarhi cu Securitatea. Cu toate acestea, în prezenta cauză, se impune constatarea că interesul reclamantului de a informa publicul se confrunta cu un alt interes de natură publică, și anume interesul ca rolul de informare a publicului cu privire la problema colaborării cu Securitatea să fie îndeplinit de C.N.S.A.S. (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Stoll*, supra, pct. 115-116). Într-adevăr, Legea nr. 187/1999 a acordat C.N.S.A.S. competența de a decide, după studierea dosarelor Securității, cu privire la problema colaborării persoanelor care exercită funcții publice cu aceasta din urmă (supra, pct. 29 și 52 *in fine*).

66. În al doilea rând, Curtea observă că reclamantul a făcut obiectul unei proceduri disciplinare care a condus la destituirea sa din funcție și că, ulterior, a fost în măsură să sesizeze instanțelor naționale litigiul de muncă și să prezinte argumentele pe care le considera utile și relevante. În ceea ce privește procedura disciplinară desfășurată de angajatorul său, Curtea constată că aceasta a fost contradictorie și că reclamantul a fost informat despre natura procedurii îndreptate împotriva sa și a putut să prezinte argumente în apărarea sa (supra, pct. 15). Deși ordinul de concediere a fost adoptat la 23 martie 2001 în lipsa reclamantului (supra, pct. 17), aceasta a intrat în vigoare abia după ce, la 26 martie 2001, conducerea C.N.S.A.S. a constatat că reclamantul a refuzat să predea nota explicativă comisiei de disciplină fără să prezinte motive convingătoare (supra, pct. 17 și 18).

67. În al treilea rând, Curtea constată că reclamantul susține că scopul său îl constituise informarea publicului cu privire la o chestiune de interes general pe care susținea că a cercetat-o amănunțit în cursul activității sale academice (supra, pct. 39). Totuși, Curtea observă că mai multe elemente faptice pun la îndoială comportamentul reclamantului în prezenta cauză. Aceasta constată că afirmațiile reclamantului, publicate într-un cotidian național „de senzație” (supra, pct. 10), nu se încadrează în sfera academică și că acestea erau menite să întrețină așa-numita presă „de divertisment” mai degrabă decât să permită studierea, cu ajutorul instrumentelor științifice, a problemei colaborării șefilor

cultelor religioase cu Securitatea [a se vedea, *a contrario*, *Sapan împotriva Turciei*, nr. 44102/04, pct. 34, 8 iunie 2010; *Aksu împotriva Turciei* (MC), nr. 4149/04 și 41029/04, pct. 69-71, CEDO 2012; și *Mustafa Erdoğan și alții împotriva Turciei*, nr. 346/04 și 39779/04, pct. 45, 27 mai 2014].

68. Pe de altă parte, Curtea arată că reclamantul, în articolul în litigiu, a făcut afirmațiile respective ca și cum ar fi fost certitudini, cu riscul de a prezenta o realitate distorsionată opiniei publice. Într-adevăr, mai înainte ca C.N.S.A.S. să poată verifica documentele în litigiu și să confirme ori să infirme suspiciunile de colaborare referitoare la T., reclamantul l-a desemnat pe acesta din urmă, fără nicio nuanță sau rezervă, ca fiind instrumentul Securității și, astfel, nu a atenționat publicul că face o apreciere subiectivă a faptelor și documentelor de care dispunea (a se vedea, *a contrario*, *Andreescu împotriva României*, nr. 19452/02, pct. 94, 8 iunie 2010). În plus, Curtea constată că afirmațiile reclamantului nu constituiau o reacție instantanee și nehibzuită în contextul unui schimb de vorbe rapid și spontan, care l-ar fi privat pe autor de posibilitatea reformulării, îmbunătățirii sau retractării acestora (a se vedea, *a contrario*, *ibidem*, pct. 95). Dimpotrivă, era vorba de afirmații scrise, publicate în deplină luciditate (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Palomo Sánchez și alții*, citată anterior, pct. 73).

69. În încheierea acestei părți din raționamentul său, Curtea constată că reclamantul era funcționar public la data publicării articolului în litigiu și că era supus unei obligații de rezervă inerente postului ocupat – obligație care ar fi trebuit să îl determine să dea dovadă de o mai mare rigoare și o anumită măsură în afirmațiile sale. Această obligație de rezervă nu poate fi înlăturată de interesul pe care l-ar putea avea publicul față de chestiunile care decurg din aplicarea Legii nr. 187/1999 și de accesul la arhivele Securității. Dimpotrivă, riscul manipulării opiniei publice pe baza unui număr mic de documente extrase dintr-un dosar sporește importanța obligației de loialitate față de C.N.S.A.S., care avea rolul și datoria de a acorda publicului informații corecte și demne de încredere.

– Cu privire la protejarea drepturilor altora

70. Deși problema colaborării cu fosta poliție politică prezintă un interes public cert (supra, pct. 65), Curtea consideră, având în vedere competențele pe care legea le acorda C.N.S.A.S. (supra, pct. 29 și 52 *in fine*), că problema are un caracter sensibil care impune să fie abordată cu prudență și spirit critic. În prezenta cauză, observă că reclamantul a ales nu să critice în mod public modul în care angajatorul său își îndeplinea sau nu rolul pe care legea i l-a recunoscut, ci să se pună în locul lui și să divulge el însuși informații care intrau în sfera de competență a angajatorului său. Publicarea informațiilor a survenit într-un moment în care C.N.S.A.S., care începuse să cerceteze problema, nu adoptase încă o poziție oficială (supra, pct. 12). Curtea consideră că, reclamantul, procedând astfel, a adus atingere autorității

angajatorului său, precum și încrederii publicului în această instituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, Stoll, citată anterior, pct. 136).

71. Deși reclamantul nu a menționat, în articolul în litigiu, statutul său de angajat al instituției respective, nu avea cum să facă abstracție de impactul publicării informațiilor asupra angajatorului său. În plus, presa, care cunoștea statutul său de funcționar al C.N.S.A.S., a relatat pe larg afirmațiile sale despre colaborarea lui T. cu Securitatea (supra, pct. 12 și 19). În consecință, declarația sa ar putea fi percepută cu ușurință de către public ca fiind poziția oficială a C.N.S.A.S. sau, cel puțin, ca provenind de la instituția respectivă.

72. În continuare, Curtea observă că instanțele naționale sesizate de reclamant au decis că, prin afirmațiile sale făcute publice, reclamantul nu și-a respectat obligația de rezervă ce decurge din statutul său de funcționar public și că C.N.S.A.S., prin sancționarea reclamantului, a acționat în cadrul competențelor sale disciplinare (supra, pct. 22 și 25). Curtea consideră că această interpretare a îndatoririlor care decurg din statutul de funcționar public nu este nerezonabilă în măsura în care reclamantul a făcut publice informații care, deși au fost obținute înainte de angajarea sa în C.N.S.A.S., intrau în sfera competențelor acordate angajatorului său prin Legea nr. 187/1999 (supra, pct. 29 și 52 *in fine*).

73. Prin urmare, Curtea consideră că era în interesul C.N.S.A.S. să se disocieze de angajatul său pentru a menține încrederea publicului în această instituție.

– *Concluzie cu privire la existența unor motive relevante și suficiente*

74. În aceste condiții, Curtea consideră că motivele invocate de C.N.S.A.S. și de instanțele naționale pentru a concluziona că reclamantul a adus atingere drepturilor instituției respective și pentru sancționarea reclamantului au fost relevante și suficiente.

β) Cu privire la proporționalitatea măsurii

75. Curtea observă că reclamantului i s-au aplicat treptat mai multe sancțiuni disciplinare (supra, pct. 8 și 9) până când, în cele din urmă, i s-a aplicat cea mai severă dintre sancțiunile prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a C.N.S.A.S. Desigur, destituirea din funcție a fost o măsură foarte severă, dar, având în vedere postul ocupat de reclamant în C.N.S.A.S., acesta din urmă a fost îndreptățit să considere că poziția publică luată de angajatul său pe o temă sensibilă care se circumscria domeniului său de cercetare a compromis în mod iremediabil relația de încredere care trebuia să existe între el și agentul său.

76. Pe de altă parte, Curtea observă că reclamantul, ulterior concedierii sale, a fost în măsură să se reintegreze în domeniul funcției publice, într-un post de profesor (supra, pct. 26).

77. Prin urmare, Curtea nu poate considera că destituirea din funcție a reclamantului a fost o sancțiune disproporționată.

iii. Concluzie

78. Având în vedere îndatoririle și responsabilitățile funcționarilor publici, Curtea, după ce a cântărit diferitele interese în cauză, concluzionează că ingerința în libertatea de exprimare a reclamantului era „necesară într-o societate democratică”.

79. Prin urmare, nu a fost încălcat art. 10 din Convenție.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că nu a fost încălcat art. 10 din Convenție.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 9 ianuarie 2018, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Marialena Tsirli
Grefier

Ganna Yudkivska
Președinte